

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตสินค้า

ปัจจุบันผู้บริโภคขาดการรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง ในขณะที่ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการมีการรวมกลุ่มเป็นสมาคมการค้าหรือชมรมการค้า ซึ่งก่อให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถกำหนดราคาสินค้าหรือบริการได้ ส่วนผู้บริโภคซึ่งมักมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าหรือบริการแบบ ต่างคนต่างซื้อ แม้ว่าจะเป็นฝ่ายที่มีจำนวนมากแต่ไม่มีอำนาจต่อรองมากนัก ทำให้ในบางครั้งอาจจะถูกเอาเปรียบจากผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการได้ ในเรื่องสินค้าหรือบริการที่ต่อคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน ไม่ตรงตามคำโฆษณา น้ำหนักและจำนวนสินค้าไม่ครบหรือหลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติตามสัญญาและบริการหลังการขาย เป็นต้น ประกอบกับปัจจุบันมีการนำระบบการขายสินค้าแบบขายตรง และการขายสินค้าหรือบริการแบบเช่าซื้อ เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ซึ่งระบียบกฏเกณฑ์ทางการค้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ยังไม่มีชัดเจนมากนัก ทำให้ผู้บริโภคอาจเป็นฝ่ายเสียเปรียบได้ หากเกิดกรณีสินค้าหรือบริการนั้นไม่มีความปลอดภัยหรือไม่ได้มาตรฐาน แม้ในบางครั้งสินค้าหรือบริการนั้นจะได้มาตรฐานการผลิตที่กำหนดไว้แล้วก็ตาม แต่มีเหตุอื่นหรือปัจจัยภายนอกส่งผลกระทบต่อสินค้าหรือบริการ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคหรือผู้ที่ไม่ใช่ผู้บริโภคโดยตรงได้ด้วยเช่นกัน

ประเทศอุตสาหกรรมในยุโรปและอเมริกา ต่างก็มองเห็นความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น จากการบริโภคสินค้าหรือบริการของผู้บริโภค ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ในการดำเนินชีวิตประจำวันตลอดเวลา แต่เมื่อความเสียหายเหล่านี้เกิดขึ้นก่อนที่ผู้เสียหายจะได้รับการชดเชยเยียวยาในความเสียหาย ผู้ที่ได้รับความเสียหายจำเป็นจะต้องพิสูจน์ให้ได้ถึงความจงใจหรือประมาทเลินเล่อเกี่ยวกับการผลิตหรือบริการของผู้ผลิต เพื่อพิสูจน์หาตัวผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งเป็นการยากมากที่ผู้เสียหายจะพิสูจน์ได้ว่าผู้ใดจงใจทำให้เสียหายหรือประมาทเลินเล่อ เพราะมีความสลับซับซ้อนในการดำเนินการพิสูจน์ จึงได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับการชดเชยเยียวยาความเสียหายตามทฤษฎีความรับผิดชอบ เนื่องจากทำให้ความคุ้มครองผู้บริโภคนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น หลักความรับผิดชอบนี้มีส่วนช่วยให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยความเสียหายโดยไม่ต้องพิสูจน์ความผิด

อย่างไรก็ตามการนำทฤษฎีนี้มาใช้ก็มีข้อโต้แย้งอยู่ไม่น้อยเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าและบริการ ซึ่งก่อให้เกิดภาวะเรื่องต้นทุนที่เพิ่มขึ้นต่อผู้ผลิตสินค้าหรือบริการ

สำหรับประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภค โดยจะให้ความคุ้มครองใน 3 ด้าน คือการคุ้มครองด้านโฆษณา การคุ้มครองด้านป้ายฉลาก และการคุ้มครองด้านอื่นๆ เช่น สินค้าที่เป็นอันตราย การเอาเปรียบเรื่องราคาของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย เป็นต้น และมุ่งให้การคุ้มครองโดยรวมโดยใช้มาตรการทางกฎหมาย และการรณรงค์เผยแพร่ความรู้แก่ผู้บริโภค และการคุ้มครองเป็นรายบุคคล โดยให้สิทธิแก่บุคคลสามารถทำการฟ้องร้องได้ตามกฎหมาย หรือทำการร้องเรียนต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค แต่จากการศึกษาในรายละเอียดของกฎหมายดังกล่าวกลับไม่พบว่ามีข้อกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิด สิทธิเรียกร้องและมาตรการดำเนินคดีเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นในการดำเนินการตามกฎหมายจึงยังมีข้อติดขัดในเรื่องสภาพบังคับทางแพ่งคือการฟ้องเรียกค่าเสียหายและอำนาจในการดำเนินคดีของผู้เสียหาย ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดของไทย ซึ่งมีที่มาจากถือทฤษฎีความผิดคือต้องมืองค์ประกอบเรื่องจงใจหรือประมาทเลินเล่อในการกระทำให้เกิดความเสียหาย และมีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลของการกระทำจึงจะถือเป็นการละเมิด ประกอบกับกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดในผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้มีการพัฒนา หากเกิดกรณีความเสียหายเกิดขึ้นจากสินค้าหรือบริการ ปัจจุบันจึงต้องอาศัยกฎหมายลักษณะสัญญาและละเมิดมาบังคับใช้ เพื่อชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่เนื่องจากกฎหมายลักษณะละเมิดไม่ใช่กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดในผลิตภัณฑ์โดยตรง จึงทำให้การนำหลักกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันมาปรับใช้กับกรณีดังกล่าว ยังเป็นประเด็นปัญหาและอุปสรรคต่อการชดเชยเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภค การศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งบทบัญญัติในกฎหมายต่างประเทศและตามกฎหมายไทยสามารถพิจารณาประเด็นปัญหาได้ดังนี้

1. ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด พัฒนาการ นโยบาย และบทบัญญัติกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับปัญหาความรับผิดในผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตสินค้า พบว่ากฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์เป็นกฎหมายที่กำหนดความรับผิดทางแพ่งของผู้ผลิตหรือผู้อยู่ในสถานะเสมือนผู้ผลิต หากสินค้าที่ตนผลิตและนำออกจำหน่ายในทางการค้านั้นขาดความปลอดภัยและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต

ร่างกาย หรือทรัพย์สินของผู้อื่น โดยในต่างประเทศนั้นจะนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ และหลักการดังกล่าวไม่ได้ทำให้กฎหมายเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม เพราะว่ามีผู้ผลิตสินค้านั้นก่อนที่จะนำสินค้าออกสู่ตลาด ย่อมเป็นผู้ที่สำรวจตรวจสอบคุณภาพสินค้านั้น หลักกฎหมายความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์เชื่อว่าผู้ผลิตจะเป็นผู้ที่สามารถป้องกันความเสียหายได้ดีที่สุด โดยทั่วไปแล้วกฎหมายความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ของประเทศต่าง ๆ มีนโยบายที่จะสร้างความสมดุลระหว่างผู้บริโภคกับผู้ผลิต และกำหนดบทบัญญัติไว้เป็นกฎหมายพิเศษเพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง

ในกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ได้มีการกำหนดหลักในเรื่องของการรับประกันไว้ในคำรับรองโดยชัดเจนและคำรับรองโดยปริยาย โดยเฉพาะในคำรับรองโดยปริยาย เป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายกำหนดขึ้นว่าในกรณีที่ผู้ขายเป็นพ่อค้า สินค้าที่ขายนั้นจะมีความเหมาะสมที่จะใช้งานตามปกติ และจะต้องบรรจุอยู่ในภาชนะที่เหมาะสมและติดฉลากให้ข้อมูลที่เพียงพอแก่ผู้ซื้อ และจะต้องมีคุณลักษณะตรงตามที่ระบุไว้ในฉลาก ดังนั้นถ้าสินค้าที่ไม่มีลักษณะถูกต้องตามคำรับรองโดยชัดเจนหรือคำรับรองโดยปริยายแล้ว ถือว่าผู้ขายผิดสัญญาและต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ในกฎหมายระดับมลรัฐนั้นก็กำหนดขอบเขตของผู้ที่ได้รับ ความเสียหายไว้ครอบคลุมไปถึงผู้ที่ไม่ใช่ผู้บริโภคโดยตรงด้วย โดยได้กำหนดแบ่งแยกความรับผิดชอบในการฟ้องร้องคดีตามหลักคำรับรองโดยชัดเจนหรือคำรับรองโดยปริยายไว้ 3 ทางเลือก คือทางเลือกที่ 1 ครอบคลุมถึงบุคคลในครอบครัวของผู้ซื้อและแขกของคนในบ้านด้วย สำหรับทางเลือกที่ 2 ครอบคลุมไปถึงบุคคลใดๆ ที่คาดหมายได้ตามสมควรว่าจะใช้ บริโภคหรือได้รับผลกระทบนั้น หรือบุคคลที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งในข้อนี้รวมไปถึงลูกจ้างของผู้ซื้อหรือบุคคลที่ผ่านไปมาหรืออยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่ได้รับอันตรายจากการที่สินค้าชำรุดบกพร่องด้วย ส่วนทางเลือกที่ 3 ครอบคลุมไปถึงผู้เสียหายที่เป็นนิติบุคคล และให้ผู้เสียหายเรียกร้องค่าเสียหายได้แม้ว่าจะเสียหายแก่ทรัพย์สินเพียงอย่างเดียวก็ตาม ส่วนการฟ้องร้องคดีความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ลักษณะละเมิดฐานประมาท เลินเล่อที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักความรับผิดชอบตามสัญญา คือการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ประมาทเลินเล่อ นั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ทางด้านสัญญา หรือที่เรียกว่าหลักความระมัดระวังคือ จำเลยจะมีหน้าที่ใช้ความระมัดระวังต่อบุคคลที่ตนเป็นคู่สัญญาด้วย แต่เนื่องจากหลักดังกล่าวไม่อาจคุ้มครองถึงบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญา จึงฟ้องคดีละเมิดฐานประมาทเลินเล่อไม่ได้ แต่ในที่สุดศาลก็ได้ยกเว้นหลักดังกล่าว และได้วางหลักในเรื่องความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ว่าผู้ผลิตใช้กลฉ้อฉลปกปิดความชำรุดบกพร่องของสินค้าที่ตนผลิตขึ้น หรือกรณีเป็นเป็นสินค้าที่โดยสภาพแล้วเป็นอันตรายและจำเลยไม่อาจยกหลักความรับผิดชอบตามสัญญาขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ หากเป็นที่คาดหมายได้ว่าสินค้าที่ผลิตขึ้นด้วยความประมาทเลินเล่อ นั้นจะทำให้เกิดความเสียหายต่อโจทก์

และบุคคลอื่นๆ ที่อยู่ในสถานะเช่นเดียวกับโจทก์ และสุดท้ายความรับผิดในผลิตภัณฑ์นั้นศาลสหรัฐอเมริกาได้วางแนวหลักกฎหมายโดยคำพิพากษาไว้ว่าความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ชำรุดบกพร่องนั้นเป็นความรับผิดโดยผลของกฎหมายไม่ใช่โดยผลของสัญญา

สำหรับในประเทศอังกฤษนั้น ยังคงถือหลักในเรื่องความสัมพันธ์ตามสัญญาในการเรียกร้องค่าเสียหายในความชำรุดบกพร่องของสินค้าผู้ขาย โดยถือว่าไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดโดยปริยายของกฎหมายสินค้าและบริการ ความรับผิดตามหลักความรับผิดเด็ดขาดเมื่อผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่ใช่คู่สัญญาก็ไม่อาจฟ้องร้องได้ ส่วนการฟ้องร้องคดีละเมิดเกี่ยวกับความรับผิดในผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องฟ้องร้องฐานประมาทเลินเล่อ โดยนำหลักในเรื่องความระมัดระวังมาใช้ในกรณีและผู้เสียหายไม่ได้เป็นคู่สัญญาเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องความรับผิดตามสัญญา โดยถือว่าผู้ผลิตมีหน้าที่ต่อผู้บริโภคและจะต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้บริโภคหากความเสียหายนั้นเป็นความเสียหายที่คาดหมายได้จากการผิดพลาดที่ดังกล่าวของผู้ผลิต ผู้เสียหายจึงสามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายได้ตามกฎหมายลักษณะละเมิดฐานประมาทเลินเล่อ นอกจากการฟ้องร้องให้รับผิดฐานละเมิดประมาทเลินเล่อแล้วผู้เสียหายยังอาจฟ้องคดีละเมิดฐานหลอกลวง ในกรณีที่ผู้ขายแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือความไม่รู้ที่ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเพื่อให้ผู้ซื้อหลงเชื่อและผู้ซื้อได้หลงเชื่อในการแสดงข้อความเท็จนั้น ดังนั้นในกฎหมายอังกฤษเมื่อผู้ผลิตนำสินค้าออกจำหน่ายในท้องตลาดและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคที่ไม่ได้เป็นผู้ซื้อสินค้านั้นเอง ก็สามารถที่จะฟ้องร้องผู้ผลิตให้รับผิดชดใช้ค่าเสียหายได้

สำหรับในประเทศญี่ปุ่นนั้น นำหลักความสัมพันธ์ตามสัญญามาใช้ในการฟ้องร้องเรียกร้องค่าเสียหายในความชำรุดบกพร่องของสินค้าด้วยเช่นกัน คือหากไม่ใช่คู่สัญญาซื้อขายแล้วก็ไม่อาจฟ้องร้องได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่นมาตรา 570 ส่วนการฟ้องร้องคดีความรับผิดในผลิตภัณฑ์ในฐานละเมิดนั้น ผู้เสียหายที่ไม่ใช่คู่สัญญาก็ไม่อาจฟ้องร้องให้ผู้ผลิตรับผิดได้ แต่กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมายลักษณะละเมิดของไทย คือผู้เสียหายที่ไม่ใช่คู่สัญญาจะต้องฟ้องผู้ผลิตหรือผู้ขายในฐานละเมิด และผู้เสียหายจะต้องพิสูจน์ถึงความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายด้วย

สำหรับประเทศไทยนั้นยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดในผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตสินค้ามาบังคับใช้โดยตรง ซึ่งการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคและตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ในหลักกฎหมายตามลักษณะสัญญานั้น หากสินค้าหรือบริการมีความชำรุดบกพร่องเกิดขึ้น และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคแล้วผู้ที่ฟ้องร้องให้ผู้ผลิตรับผิดได้นั้นจะจำกัดเฉพาะคู่กรณีโดยตรงตามสัญญาเท่านั้น เช่นผู้บริโภคซื้อสินค้าจากผู้ผลิตหากได้รับความเสียหายจากสินค้าชำรุดบกพร่อง ก็สามารถฟ้องร้องให้ผู้ผลิต

รับผิดชอบต่อความเสียหายนั้นได้ แต่ถ้าผู้บริโภคไม่ได้ซื้อสินค้าโดยตรงจากผู้ผลิตแต่ซื้อสินค้ามาจากพ่อค้าปลีก ผู้บริโภคไม่สามารถนำหลักกฎหมายตามลักษณะสัญญาไปฟ้องร้องผู้ผลิตให้รับผิดชอบต่อความเสียหายได้ แต่จะฟ้องร้องได้เพียงพ่อค้าปลีกให้เป็นผู้รับผิดชอบได้เท่านั้น ในขณะที่เดียวกันหากผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่ได้เป็นผู้บริโภคหรือผู้ซื้อโดยตรง ก็ไม่สามารถฟ้องร้องผู้ผลิตหรือพ่อค้าปลีกให้รับผิดชอบได้ กล่าวคือกฎหมายตามลักษณะสัญญาไม่ได้ให้ความคุ้มครองไปถึงบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญาโดยตรง แต่ได้รับความเสียหายจากสินค้าและบริการนั้นแต่อย่างใด สำหรับผู้เสียหายที่ไม่ได้เป็นผู้บริโภคหรือผู้ซื้อโดยตรง หากต้องการฟ้องร้องคดีความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องฟ้องร้องตามกฎหมายลักษณะละเมิดฐาน แม้ผู้เสียหายเหล่านี้จะสามารถฟ้องคดีให้มีผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายได้ แต่การฟ้องร้องตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้ โจทย์ยังต้องรับภาระในการนำสืบพิสูจน์ด้วย หากโจทย์ไม่สามารถนำสืบพิสูจน์ได้เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีความยากลำบาก โจทย์ก็อาจจะไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเพราะไม่สามารถนำสืบได้

จากการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายต่างประเทศกับบทบัญญัติตามกฎหมายไทย เกี่ยวกับปัญหาความรับผิดในผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตสินค้า พบว่ากฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์ของไทย กรณีการนำกฎหมายลักษณะสัญญามาปรับใช้ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ไม่ได้มีความแตกต่างจากหลักกฎหมายซื้อขายของสหรัฐอเมริกา อังกฤษและญี่ปุ่น เฉพาะกรณีที่ผู้ซื้อสินค้าได้รับความเสียหายจากการบริโภคสินค้านั้น แต่กฎหมายของสหรัฐอเมริกานั้นกำหนดขอบเขตของผู้ที่ได้รับความเสียหายไว้กว้างกว่าของประเทศไทย คือได้กำหนดบทบัญญัติของกฎหมายคุ้มครองไปถึงบุคคลอื่นที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าและบริการนั้น โดยที่ไม่ได้เป็นผู้ซื้อหรือผู้บริโภคก็ตาม โดยมีกฎหมายที่รองรับในเรื่องดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ คือประมวลแบบมาตรฐานทางการค้าส่วนประเทศอังกฤษและญี่ปุ่นก็มีลักษณะเช่นเดียวกันกับประเทศไทย กล่าวคือเมื่อผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่ใช่คู่สัญญาแล้วก็ไม่อาจฟ้องร้องได้

ส่วนการฟ้องร้องคดีละเมิดเกี่ยวกับความรับผิดในผลิตภัณฑ์ตามกฎหมายลักษณะละเมิดประเทศไทยได้ให้สิทธิแก่ผู้เสียหายที่ไม่ได้เป็นผู้ซื้อหรือผู้บริโภคโดยตรง แต่ได้รับความเสียหายจากสินค้าและบริการนั้นให้สามารถฟ้องร้องฐานละเมิดได้ แต่ต้องรับภาระในการนำพิสูจน์ถึงความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายด้วย แต่เนื่องจากการนำพิสูจน์ค่อนข้างมีความยุ่งยากผู้เสียหายจึงยังไม่ได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติในเรื่องนี้อย่างที่ควรจะได้รับซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่ได้วางหลักกฎหมายไว้ว่า ความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ชำรุดบกพร่องนั้นเป็นความรับผิดโดยผลของกฎหมายไม่ใช่โดยผลของสัญญา ส่วนประเทศอังกฤษนำหลักในเรื่องความระมัดระวังมาใช้ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่ได้เป็นคู่สัญญา

โดยตรง เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องความรับผิดชอบตามสัญญา โดยถือว่าผู้ผลิตมีหน้าที่ต่อผู้บริโภคและจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้บริโภค ผู้เสียหายจึงสามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายได้ตามกฎหมายลักษณะละเมิดฐานประมาทเลินเล่อ หรืออาจฟ้องคดีละเมิดฐานหลอกลวงในกรณีที่ผู้ขายแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือความไม่รู้ที่แท้จริงนั้นเกิดขึ้นเพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเพื่อให้ผู้ซื้อหลงเชื่อ และผู้ซื้อได้หลงเชื่อในการแสดงข้อความเท็จนั้น สำหรับการฟ้องร้องคดีความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ในฐานละเมิดของประเทศญี่ปุ่นนั้นก็ยังมีลักษณะเช่นเดียวกันกับประเทศไทย คือผู้เสียหายจะต้องพิสูจน์ถึงความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายด้วย

2. ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้คุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชนมากมายหลายฉบับ ทั้งกฎหมายกลางและกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติยา พระราชบัญญัติอาหาร พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น แต่ตัวกฎหมายเหล่านี้ก็ไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องและมาตรการในการดำเนินคดีไว้เป็นกรณีพิเศษ จึงทำให้การดำเนินการตามกฎหมายมักจะติดขัดเกี่ยวกับการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายและอำนาจในการดำเนินคดีของผู้เสียหายและอำนาจเจ้าพนักงาน โดยเฉพาะพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค เพื่อให้ได้รับการชดเชยและเยียวยาความเสียหายอันเกิดมาจากสินค้าและบริการ แต่เนื่องมาจากบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานของรัฐ ให้เป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อไม่ให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคได้ แต่ไม่ได้คุ้มครองไปถึงสิทธิในทางแพ่งของผู้บริโภคแต่อย่างใด และในบางครั้งผู้บริโภคยังต้องรับภาระในการสืบพิสูจน์เพื่อหาตัวผู้กระทำผิดเอง ก่อนที่จะได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น สำหรับการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

2.1 ขอบเขตการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 เป็นกฎหมายกลางที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติกฎหมายอย่างกว้างๆ

แล้วพบว่ามีการบัญญัติขอบเขตการคุ้มครองผู้บริโภคไว้ค่อนข้างสมบูรณ์ คือด้านการโฆษณา ฉลากสินค้า สินค้าอันตราย และด้านสัญญา ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเอาไว้ในพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541 แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ก็ยังมิมีข้อจำกัดในมาตรการ การบังคับหลายประการ เช่น คำว่าผู้บริโภคตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็จำกัด ความหมายเฉพาะคู่กรณีสัญญา ทำให้ผู้เสียหายที่ไม่ใช่คู่กรณีสัญญาโดยตรงไม่อยู่ในฐานะที่เป็น ผู้บริโภค เพราะนอกจากผู้บริโภคแล้วอาจจะมีบุคคลอื่นที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าหรือบริการ ด้วยก็ได้ การจำกัดขอบเขตเฉพาะผู้บริโภคที่เป็นคู่สัญญาเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้บริโภคที่ไม่ได้เป็น คู่สัญญาแต่ใช้สินค้าหรือบริการแล้วได้รับความเสียหาย ก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติ ของกฎหมายในพระราชบัญญัตินี้รวมไปถึงการชดเชยเยียวยาความเสียหายด้วยเช่นกัน บทบัญญัติ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคฉบับนี้ก็ให้ความคุ้มครองเฉพาะผู้บริโภคตามสัญญาเท่านั้น ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ที่ได้กำหนดบัญญัติรับรองสิทธิของผู้บริโภคไว้และมุ่งหมายที่จะให้มีกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครอง ผู้บริโภคทั่วไป ไม่ว่าจะได้ซื้อสินค้าหรือใช้บริการนั่นเองหรือไม่ หากเกิดกรณีได้รับความเสียหาย จากสินค้าหรือบริการนั้น ก็ควรที่จะได้รับความคุ้มครองเสมอกันกับผู้บริโภคโดยตรง สิทธิของ บุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคจึงจะมีหลักประกันตามกฎหมายที่จะได้รับความคุ้มครองและชดเชยเยียวยา ผลของความเสียหายนั้น ไม่ใช่มีเพียงแต่สิทธิที่จะฟ้องดำเนินคดีและนำสืบคดีเองจึงจะได้รับความ คุ้มครอง

เมื่อพิจารณาถึงบุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง ตามบทนิยามในพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้บริโภค พบว่าพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองผู้บริโภคไม่ได้จำกัด ความเฉพาะผู้ซื้อเท่านั้นแต่หมายรวมไปถึงผู้รับบริการด้วย ประเด็นปัญหาจะอยู่ที่คำจำกัด ความของคำว่าผู้บริโภค ซึ่งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ผู้ซื้อหรือได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ และหมายรวมถึงผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือ การชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการด้วย ซึ่งจำกัดความดังกล่าว กลายเป็นประเด็นปัญหาที่ถกเถียงกันพอสมควร เกี่ยวกับขอบเขตการให้ความคุ้มครองของคำว่า ผู้บริโภค เช่น ผู้ผลิตตราย่อยซื้ออุปกรณ์บางชิ้นไปจากผู้ขาย เพื่อเอาไปประกอบการผลิตเป็น ผลิตภัณฑ์เพื่อขายต่อในท้องตลาด หรือผู้ผลิตรายใหญ่ซื้อวัสดุมาใช้เพื่อการทำงานภายในสถาน ประกอบการ หรือซื้ออาหารมาเลี้ยงพนักงาน เป็นต้น ในกรณีเหล่านี้จะเป็นผู้บริโภคตาม ความหมายของพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ และจะได้รับความคุ้มครองหรือไม่อย่างไร กล่าวโดยสรุป แล้วการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ยังมีข้อติดขัด

บางประการเกี่ยวกับความหมายของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ประเด็นสำคัญก็คือถ้าไม่ใช่คู่สัญญาโดยตรงก็จะไม่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้

2.2 สิทธิของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

เกี่ยวกับในเรื่องของสิทธิของผู้บริโภค พบว่าในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541 ได้บัญญัติรับรองสิทธิผู้บริโภคไว้ 5 ประการ คือ สิทธิได้รับข่าวสาร สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัย สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในสัญญา และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยค่าเสียหาย เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าไม่ได้มีการบัญญัติวิธีการในการคุ้มครองสิทธิในด้านต่างๆ เหล่านี้ไว้อย่างเพียงพอ เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้มีมาตรการการให้ความคุ้มครองเพียง 3 ด้านเท่านั้น คือ ด้านการโฆษณา ด้านฉลากสินค้า ด้านสัญญา และด้านอื่นๆ และในส่วนของบทกำหนดโทษก็จะมีบัญญัติเฉพาะกรณีการฝ่าฝืนบทบัญญัติในการคุ้มครองทั้ง 3 ด้านเท่านั้น โดยถือเป็นโทษทางกฎหมายมหาชนที่รัฐเป็นผู้เสียหายและเป็นโจทก์ฟ้องร้องดำเนินคดีแก่ผู้ฝ่าฝืน ไม่ใช่โทษที่มุ่งหมายเพื่อเยียวยาความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ แม้ว่าในมาตรา 39 จะมีบทบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการฟ้องร้องคดีแพ่งหรือคดีอาญาเพื่อผู้บริโภคได้ หากเกิดกรณีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค แต่ทำได้เฉพาะกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคโดยรวมเท่านั้น หากผู้บริโภคตามความหมายในมาตรา 3 ได้รับความเสียหาย และต้องการได้รับความคุ้มครองสิทธิของตนจำเป็นต้องดำเนินการร้องขอตามมาตรา 39 การฟ้องคดีแพ่งก็ต้องอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สำหรับคดีอาญาก็ต้องดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งทำให้ผู้บริโภคมีภาระในการนำสืบเพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบ และทำให้การชดเชยเยียวยาความเสียหายไม่ทันเวลาที่ต่อผู้เสียหาย

เมื่อพิจารณาในเรื่องของสิทธิของผู้บริโภค ทำให้พบว่าผู้บริโภคยังไม่มีหลักประกันเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการชดเชยเยียวยาความเสียหาย ในกรณีหากได้รับความเสียหายจากสินค้าหรือบริการ กล่าวคือเมื่อผู้บริโภคซื้อหรือบริโภคสินค้าหรือบริการแล้วได้รับความเสียหาย ควรจะมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น และกำหนดให้ผู้บริโภคได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายอย่างทันที่ โดยที่ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการฟ้องร้องตามกฎหมายเพื่อที่จะได้รับความคุ้มครอง หรือได้รับการชดเชยเยียวยาผลของความเสียหายนั้น ซึ่งในบางครั้งผู้บริโภคหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ได้รับความเสียหาย อาจไม่ทราบว่าตนต้องทำอะไรถึงจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และนอกจากนี้หากเข้า

กระบวนการดำเนินคดีตามกฎหมาย ผู้บริโภคเองก็ต้องแบกรับภาระในการนำสืบพิสูจน์หาตัวผู้รับผิดชอบอีก หากกฎหมายบัญญัติให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าหรือบริการมีหน้าที่ในการรับผิดชอบต่อความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากสินค้าหรือบริการของตน ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายก็จะมี ความระมัดระวังและมีการตรวจตราจนแน่ใจว่าสินค้านั้นมีคุณภาพและมีมาตรฐานก่อนนำ ออกจำหน่ายสู่ท้องตลาด ดังนั้นสิทธิของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคทั้งสองฉบับ จึงยังไม่ได้มีการกำหนดบทบัญญัติไว้เป็นพิเศษให้แตกต่างจากกฎหมายทั่วไป โดยเฉพาะสิทธิเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้า และสิทธิของผู้บริโภคที่จะเรียกร้องให้ชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากการสินค้าและบริการนั้นแต่อย่างใด สำหรับประเด็นปัญหา ในเรื่องสิทธิของผู้บริโภคที่คือบทบัญญัติในเรื่องหลักประกันของผู้บริโภคเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการชดเชยเยียวยาความเสียหาย กรณีหากได้รับความเสียหายจากสินค้าหรือบริการ ยังไม่มีกำหนดไว้ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 หรือในกฎหมายใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

3. ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายลักษณะสัญญาและลักษณะละเมิด

เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ไม่ได้กำหนด บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการชดเชยเยียวยาความเสียหายไว้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะสิทธิของผู้บริโภคในการที่จะได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหาย หรือสิทธิที่จะได้มี ผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายจากสินค้าหรือบริการนั้น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคกลับ ไม่กำหนดบทบัญญัติของกฎหมายที่แสดงถึงวิธีการในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค โดยการเรียก ให้ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าชดเชยเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภค ดังนั้นเมื่อต้องมีการดำเนินการ ฟ้องร้องคดีตามกฎหมายเพื่อหาผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น ก็จำเป็นต้องอาศัยบทบัญญัติ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยการฟ้องร้องให้รับผิดชอบตามลักษณะสัญญาหรือตาม ลักษณะละเมิด ซึ่งตามลักษณะละเมิดก็ไม่ได้มีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อใช้สำหรับ การให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในประเด็นดังกล่าวไว้เป็นพิเศษด้วยเช่นกัน จึงมีความแตกต่างกับใน ต่างประเทศที่ได้มีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายตามหลักความรับผิดชอบเด็ดขาด เพื่อนำมาใช้ ในการคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง สำหรับประเทศไทยจึงต้องอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายที่ เกี่ยวข้องมาใช้ในการฟ้องร้องบังคับคดี โดยการฟ้องให้รับผิดชอบตามกฎหมายลักษณะสัญญา ความรับผิดชอบตามกฎหมายลักษณะละเมิด ตลอดจนการฟ้องร้องดำเนินคดีของผู้บริโภคและผู้ที่ได้รับ ความเสียหายอันเนื่องมาจากสินค้าหรือบริการ ดังนี้

3.1 การฟ้องร้องให้รับผิดชอบตามกฎหมายลักษณะสัญญา

ในการนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาปรับใช้นั้น สามารถนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟ้องร้องให้รับผิดชอบตามกฎหมาย โดยจะแยกพิจารณาเป็นการฟ้องร้องให้รับผิดชอบตามกฎหมายซื้อขายและรับผิดชอบของผู้รับจ้างทำของ ดังนี้

3.1.1 ความรับผิดชอบตามกฎหมายซื้อขาย สัญญาซื้อขายเป็นไปตามหลักความรับผิดชอบตามกฎหมาย คือความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างคู่สัญญา โดยหลักแล้วเมื่อคำเสนอและคำสนองถูกต้องตรงกันสัญญาย่อมเกิดขึ้นที่ ซึ่งก่อให้เกิดข้อผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามภาระหนี้แก่กันให้เป็นไปตามข้อสัญญานั้น โดยผู้บริโภคนั้นในฐานะผู้ซื้อที่มีหน้าที่ต้องชำระราคาให้แก่ผู้ขายและรับเอาผลิตภัณฑ์นั้นไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 486 แต่ประเด็นมีอยู่ว่าเมื่อผู้บริโภคใช้สินค้าหรือบริการแล้วและเกิดความเสียหายขึ้น ผู้ขายจะต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคในฐานะผู้ซื้ออย่างไร ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ขายไว้ตามมาตรา 472 บัญญัติไว้ว่า

ในกรณีที่ทรัพย์สินซึ่งขายนั้นชำรุดบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใด อันเป็นเหตุให้เสื่อมราคาหรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์ อันจะมุ่งใช้เป็นปกติก็ดี ประโยชน์ที่มุ่งหมายโดยสัญญาก็ดี ท่านว่าผู้ขายต้องรับผิดชอบ ความที่กล่าวมานี้ย่อมใช้ได้ทั้งที่ผู้ขายรู้อยู่แล้วหรือไม่รู้ว่าความชำรุดบกพร่องมีอยู่

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวแล้วจะเห็นว่าหากสินค้าก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคก็สามารถฟ้องร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบต่อความเสียหายนั้นได้ แต่ทั้งนี้หากผู้ซื้อได้รู้อยู่แล้วในเวลาซื้อขายว่ามีความชำรุดบกพร่องหรือควรจะได้รู้เช่นนั้น หากได้ใช้ความระมัดระวังอันจะพึงคาดหมายได้แต่วิญญูชน หรือถ้าความชำรุดบกพร่องนั้นเป็นอันเห็นประจักษ์แล้วในเวลาส่งมอบ และผู้ซื้อรับเอาทรัพย์สินไว้โดยมิได้อิดเอื้อน หรือถ้าทรัพย์สินนั้นได้ขายทอดตลาด ตามที่กำหนดเอาไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 476 ผู้ขายก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแต่อย่างใด โดยบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เห็นว่าเมื่อผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าที่ขายให้แก่ผู้ซื้อตามมาตรา 461 ผู้ขายก็ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ขายโดยปราศจากความชำรุดบกพร่องใดๆ หากทรัพย์สินที่ซื้อขายกันนั้นมีความชำรุดบกพร่องผู้ขายก็ต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อ แต่จะต้องเป็นความชำรุดบกพร่องตามที่กล่าวไว้ในมาตรา 472 ในกรณีที่เป็นการชำรุดบกพร่องเพียงเล็กน้อยผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด ความรับผิดชอบของผู้ขายตามสัญญาซื้อขายเมื่อเกิดความชำรุดบกพร่อง ผู้ขายอาจต้องรับผิดชอบด้วยการคืนราคาให้แก่ผู้ซื้อ รวมถึงผลแห่งความเสียหายอื่นที่ผู้ซื้ออาจได้รับนอกเหนือจากราคาทรัพย์สินด้วยก็ได้ ซึ่งมีอายุความในการฟ้องร้องภายในหนึ่งปีนับแต่ได้พบเห็นความชำรุดบกพร่อง แต่ผู้ซื้อกับผู้ขายอาจมีข้อสัญญากันจำกัดความรับผิดชอบในความชำรุด

บกพร่องไว้ก็ได้ แต่ก็ไม่ทำให้ผู้ขายพ้นจากความรับผิดจากการต้องส่งคืนราคาให้แก่ผู้ซื้อแต่อย่างใด เว้นแต่จะมีการระบุไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับความรับผิดตามสัญญาซื้อขายตามมาตรา 472 พบว่าความรับผิดตามสัญญาซื้อขายกฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นความรับผิดชอบของผู้ขาย โดยไม่ต้องมีองค์ประกอบความผิดอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นความประมาทหรือไม่ก็ตาม โดยจะมุ่งไปที่ความมุ่งหมายที่จะใช้ประโยชน์ตามปกติจากสินค้านั้น แต่ในเรื่องของความรับผิดในความชำรุดบกพร่องของผู้ขายนั้น มีหลักว่าความชำรุดนั้นจะต้องเป็นความชำรุดบกพร่องที่มีอยู่ก่อนแล้ว หรือมีอยู่ในขณะที่ทำสัญญาซื้อขายหรือในเวลาส่งมอบทรัพย์สินที่ขาย ส่วนความชำรุดบกพร่องที่มีขึ้นภายหลังผู้ขายก็ไม่ต้องรับผิดแต่อย่างใด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ การปรับใช้เกี่ยวกับความรับผิดในผลิตภัณฑ์ ในกรณีที่ทรัพย์สินซึ่งซื้อขายกันนั้นมีความชำรุดบกพร่องและได้ก่อให้เกิดความเสียหายชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของผู้ซื้อหรือบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ใช้ทรัพย์สินนั้นด้วย พบว่าจุดมุ่งหมายของการฟ้องร้องความรับผิดตามสัญญาซื้อขาย จะใช้บังคับระหว่างคู่สัญญาคือผู้ซื้อและผู้ขายตามหลักความรับผิดตามสัญญาเท่านั้น ไม่ได้ให้สิทธิไปถึงผู้ได้รับความเสียหายที่ไม่ใช่ผู้ซื้อสินค้าจากผู้ขายโดยตรง บุคคลที่ไม่ใช่คู่สัญญาแต่ได้รับความเสียหายจึงไม่สามารถฟ้องผู้ขายให้รับผิดตามสัญญาซื้อขายได้ และหากจะนำหลักกฎหมายในเรื่องสัญญาเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอกตามมาตรา 374 มาปรับใช้ก็ไม่ได้ด้วยเช่นกัน เพราะผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่ได้เป็นบุคคลภายนอกที่จะได้รับการชำระหนี้จากคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากเกิดความชำรุดบกพร่องผู้บริโภครู้จักก็สามารถฟ้องร้องผู้ขายให้รับผิดได้ตามมาตรา 472 และหากความชำรุดบกพร่องนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย หรือทรัพย์สินของผู้บริโภค ในกรณีนี้ผู้บริโภคก็ยังสามารถอาศัยหลักกฎหมายในเรื่องซื้อขายให้ผู้ขายต้องรับผิดในความชำรุดบกพร่องนั้นได้ด้วยเช่นกัน

3.1.2 ความรับผิดของผู้รับจ้างทำของ ในกรณีความรับผิดของผู้รับจ้างทำของนั้น จะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าใครเป็นผู้จัดหาสัมภาระในการทำงาน ถ้าความชำรุดบกพร่องในการทำงานที่ ทำนั้นเกิดขึ้นเพราะสภาพแห่งสัมภาระที่ผู้ว่าจ้างจัดให้หรือเพราะคำสั่งของผู้ว่าจ้าง ผู้รับจ้างก็ไม่ต้องรับผิด เว้นว่าผู้รับจ้างได้รู้อยู่แล้วว่าสัมภาระนั้นไม่เหมาะสมหรือคำสั่งของผู้ว่าจ้างไม่ถูกต้อง และไม่ได้ออกกล่าวตักเตือน แต่ถ้าผู้รับจ้างเป็นผู้จัดหาสัมภาระความรับผิดในความชำรุดบกพร่อง ของการทำนั้นก็ให้เป็นไปอย่างเดียวกับความรับผิดตามสัญญาซื้อขายของผู้ขายสินค้า กล่าวคือ หากผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากสัญญาจ้างทำของนั้น ก็สามารถฟ้องร้องให้ผู้รับจ้างนั้นรับผิด ต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบตามสัญญาซื้อขายและหลักความรับผิดชอบของผู้รับจ้างทำของ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกรณีความเสียหายจากสินค้าหรือบริการที่ผู้บริโภคได้รับหากเกิดกรณีสินค้าหรือบริการมีความชำรุดบกพร่อง ก็ไม่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคหรือให้สิทธิแก่ผู้บริโภคโดยทั่วไปได้ เนื่องจากโดยส่วนใหญ่หากเป็นสินค้าอุปโภคและบริโภคหรือสินค้าฟุ่มเฟือยเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันทั่วไป ผู้บริโภคก็ไม่ได้มีการทำสัญญาซื้อขายหรือมีการทำสัญญาจ้างทำของต่อกันแต่อย่างใด อีกทั้งบทบัญญัติในเรื่องซื้อขายก็ไม่ได้แยกแยะสัญญาซื้อขายระหว่างพ่อค้ากับพ่อค้า และพ่อค้ากับผู้บริโภค จึงขาดแนวคิดพื้นฐานในการคุ้มครองผู้บริโภค เพราะได้ยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ขายตามมาตรา 473 และที่สำคัญการฟ้องผู้ขายให้รับผิดชอบแก่ผู้ซื้อในกรณีชำรุดบกพร่อง ผู้ขายจะรับผิดชอบเฉพาะค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยปกติธรรมดาอันเนื่องมาจากการส่งมอบสินค้าที่ชำรุดบกพร่องเท่านั้น แต่ไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายที่เกิดแต่พฤติการณ์พิเศษ เว้นแต่ว่าผู้ขายเห็นหรือควรจะได้เห็นพฤติการณ์พิเศษเช่นนั้นก่อนแล้ว และนอกจากนี้หากมีความชำรุดบกพร่องเกิดขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคแล้ว ผู้ที่จะสามารถฟ้องร้องให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรับผิดชอบได้นั้น จะจำกัดเฉพาะคู่กรณีโดยตรงตามสัญญาเท่านั้น ไม่ได้ให้ความคุ้มครองไปถึงบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญาโดยตรงแต่ได้รับความเสียหายจากสินค้าและบริการนั้นแต่อย่างใด อีกประการหนึ่งก็คือในกรณีที่ผู้บริโภคซื้อสินค้าจากผู้จัดจำหน่ายโดยไม่ได้ซื้อโดยตรงจากผู้ผลิต แต่ความชำรุดบกพร่องอาจจะเกิดขึ้นมาตั้งแต่สินค้าอยู่ในมือผู้ผลิต แต่ผู้บริโภคไม่มีนิติสัมพันธ์กันตามสัญญาซื้อขายกับผู้ผลิตโดยตรง ไม่ว่าจะความชำรุดบกพร่องจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด ผู้บริโภคก็ไม่อาจฟ้องร้องผู้ผลิตให้รับผิดชอบได้ จะฟ้องร้องได้เพียงผู้ค้าปลีกหรือผู้จัดจำหน่ายที่ตนซื้อสินค้านามาเท่านั้น

3.2 การฟ้องให้รับผิดชอบตามกฎหมายลักษณะละเมิด

ความรับผิดทางละเมิดเป็นความรับผิดทางแพ่งในการก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใดๆ ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สิน ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด มาปรับใช้ในการฟ้องร้องหาตัวผู้รับผิดชอบหากเกิดกรณีผู้บริโภคหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความเสียหายจากสินค้าหรือบริการนั้น สามารถฟ้องให้รับผิดทางละเมิดโดยอาศัยบทบัญญัติในเรื่องดังต่อไปนี้

3.2.1 ความรับผิดเพื่อการทำละเมิดในกรณีทั่วไป มาตรา 420 บัญญัติไว้ว่าผู้ที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากความชำรุดบกพร่องของสินค้า สามารถที่จะฟ้องร้องผู้ผลิตหรือผู้ขายตามหลักเกณฑ์สำหรับการทำละเมิดได้ แต่กฎหมายไทยไม่ได้ใช้หลักความร่วมมือในมูลเหตุของ

คดี (Non-Concurrence Cause of Action) อย่างกฎหมายของต่างประเทศ ดังนั้นแม้ว่าผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ซื้อสินค้าก็สามารถฟ้องร้องผู้ขายหรือผู้ผลิตได้ตามกฎหมายลักษณะละเมิด หากสินค้าที่ซื้อมานั้นมีความไม่ปลอดภัยและก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ซื้อ แต่ในการฟ้องคดีละเมิดนั้น โจทก์จะต้องมีภาระนำพินิจว่า จำเลยกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์เสียหาย หรือเป็นความผิดของจำเลย และภาระการพินิจดังกล่าวมีความยุ่งยากต่อโจทก์ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและจำหน่ายสินค้านั้นตกอยู่ในความครอบครองของผู้ผลิตเสียเป็นส่วนใหญ่ โจทก์จึงไม่อาจจะนำสืบเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้เสียหายก็อาจจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายมาตรา 422 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่บัญญัติไว้ว่า “ถ้าความเสียหายเกิดแต่การฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายใด อันมีที่ประสงค์เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่น ๆ ผู้ใดทำการฝ่าฝืนเช่นนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นผู้ผลิต” หมายความว่าเมื่อมีการฝ่าฝืนกฎหมายพิเศษ นอกจากผู้รับผิดชอบจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาแล้ว ผู้เสียหายก็สามารถใช้สิทธิฟ้องร้องให้รับผิดชอบตามบทบัญญัติของกฎหมายพิเศษเหล่านี้ได้ด้วยเช่นกัน หรือถ้าหากมีการฟ้องให้รับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิดผู้เสียหายก็จะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานเช่นนั้น

3.2.2 ความรับผิดชอบในกรณียานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกล และทรัพย์สินอันตราย ในกรณีทรัพย์สินที่ซื้อขายกันนั้นเป็นยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอันตราย ถ้าทรัพย์สินนั้นมีความชำรุดบกพร่อง และผู้ขายได้ส่งมอบทรัพย์สินที่ขายให้แก่ผู้ซื้อไปแล้ว หากต่อมาผู้ซื้อได้นำยานพาหนะนั้นหรือทรัพย์สินอันตรายนั้นไปใช้ และความชำรุดบกพร่องของยานพาหนะนั้นหรือทรัพย์สินอันตรายนั้นเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น กรณีนี้สามารถนำบทบัญญัติตามมาตรา 437 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ได้ ซึ่งบทบัญญัติตามมาตรา 437 กำหนดให้ผู้ครอบครองหรือควบคุมดูแลยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกล หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินอันตรายเป็นผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย ดังนั้นถ้าผู้ซื้อเป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินดังกล่าวผู้ซื้อจะต้องรับผิดชอบตามมาตรา 437 แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดขึ้นเพราะความผิดของผู้เสียหายนั่นเอง อย่างไรก็ตามผู้เสียหายจะอาศัยบทบัญญัติในมาตรานี้ฟ้องร้องผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่ได้ ส่วนผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นเมื่อได้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนผู้เสียหายไปแล้ว จะฟ้องไล่เบียดเอาจากผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่ได้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากมาตรา 437 ไม่ได้บัญญัติเรื่องการไล่เบียดเอาไว้แต่อย่างใด ซึ่งในเรื่องนี้นักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่า น่าจะอยู่ในฐานะรับช่วงสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 229 (3) ผู้ครอบครองสามารถไล่เบียดเอาจากผู้ผลิตหรือผู้ขายได้

3.2.3 กรณีโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องหากทรัพย์สินที่ขายนั้นเป็นโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งผู้ขายได้ก่อสร้างชำรุดบกพร่องไม่ว่าจะเป็นเพราะสาเหตุการออกแบบไม่ถูกต้อง การใช้สัมภาระในการก่อสร้างที่ไม่เหมาะสม หรือเพราะฝีมือการก่อสร้างไม่ดี เมื่อผู้ขายได้ส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซื้อไปแล้ว ต่อมาโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น กรณีเช่นนี้ผู้ซื้อซึ่งครอบครองหรือเป็นเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ก็ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายตามความในมาตรา 434 วรรคแรก แต่ก็ให้สิทธิผู้ซื้อที่สามารถไล่เบียดเอาจากผู้ขายหรือผู้ออกแบบ หรือผู้รับเหมาก่อสร้างซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งความชำรุดบกพร่องได้ตามวรรคสามของมาตราดังกล่าว

3.2.4 กฎหมายควบคุมสินค้าบางชนิดและการคุ้มครองผู้บริโภค ทุกประเทศจะมีกฎหมายพิเศษที่บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมสินค้าบางชนิดบางประเภทเป็นการเฉพาะเจาะจง แม้กฎหมายเหล่านี้จะไม่ได้มีวัตถุประสงค์พื้นฐานเพื่อเป็นกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์ แต่ก็สามารถนำมาปรับใช้หรือเกี่ยวข้องกับกรรฟ้องคดีความรับผิดในผลิตภัณฑ์ได้เช่นเดียวกัน กฎหมายไทยที่มีลักษณะเป็นกฎหมายพิเศษที่ควบคุมสินค้าบางชนิดหลายฉบับด้วยกัน เช่น พระราชบัญญัติยา พ.ศ.2510 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 หรือพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2535 เป็นต้น สำหรับบทบัญญัติที่สามารถนำมาปรับใช้ในเรื่องความรับผิดในผลิตภัณฑ์ คือ มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่ายอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม อาหารผิดมาตรฐาน อาหารไม่บริสุทธิ์ เช่น อาหารที่มีสิ่งที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพเจือปนอยู่ด้วย ผู้ที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 25 มีความผิดทางอาญาต้องระวางโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้” หากเกิดกรณีผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากสินค้าหรือบริการนั้น สามารถฟ้องให้รับผิดชอบตามมาตราดังกล่าวได้

จากการนำหลักกฎหมายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาปรับใช้ในการฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดในผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องคดีตามกฎหมายลักษณะสัญญาหรือตามกฎหมายลักษณะละเมิดก็ตาม ต่างก็มีข้อจำกัดอยู่หลายประเด็น เพราะกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์นั้น มุ่งที่จะคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นผู้ซื้อและผู้ได้รับความเสียหาย แต่ตามกฎหมายลักษณะสัญญาที่จะฟ้องให้รับผิดเพื่อความชำรุดบกพร่องนั้น ใช้อย่างคับขันได้ระหว่างคู่สัญญาระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมไปถึงในกรณีที่ผู้ผลิตไม่ได้เป็นผู้ขายโดยตรง รวมถึงผู้ที่ได้รับความเสียหายที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญาโดยตรง หรือแม้แต่การฟ้องคดีตามกฎหมายลักษณะละเมิดก็เช่นเดียวกัน การฟ้องร้องตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้ โจทย์ยังต้องรับภาระในการนำสืบพิสูจน์ด้วย หากโจทย์ไม่สามารถนำสืบพิสูจน์ได้เนื่องจากเป็น

กระบวนการที่มีความยากลำบาก โจทย์ก็อาจจะไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเพราะไม่สามารถนำสืบได้

4. ปัญหาการคุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายที่ไม่ได้เป็นผู้ซื้อสินค้าหรือบริการ

ในการบริโภคสินค้าหรือบริการนั้น ปัจจุบันผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าหรือบริการหลากหลายชนิดขึ้นอยู่กับสถานะทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจของผู้บริโภค และวัตถุประสงค์ของผู้บริโภค แต่โดยส่วนใหญ่ผู้บริโภคก็มีจุดมุ่งหมายในการซื้อสินค้าและบริการเพื่อนำไปใช้ในการสร้างความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันของตน และของบุคคลในครอบครัว สินค้าหรือบริการบางชนิดผู้บริโภคอาจใช้เป็นของตัวเอง แต่บางชนิดก็ใช้ร่วมกันกับบุคคลในครอบครัว ใช้ร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ในการผลิตสินค้าหรือการให้บริการนั้นสินค้าบางชนิดอาจมีส่วนประกอบที่เป็นอันตรายแก่ผู้ใช้ได้ หากมีวิธีการผลิตไม่ได้มาตรฐานหรือสายการผลิตทำให้สินค้ามีความบกพร่อง ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลที่ใช้แล้วยังก่อให้เกิดอันตรายหรือสร้างความเสียหายแก่บุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เป็นผู้ใช้สินค้านั้นโดยตรง แต่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่ตั้งสินค้าหรือเป็นเพียงแค่เดินผ่านไปมาก็ได้ เช่น แก๊สหุงต้ม หรือรถยนต์ เป็นต้น หากความเสียหายเกิดขึ้นแก่บุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ใช้สินค้านั้นโดยตรง จะนำหลักตามบทบัญญัติของกฎหมายใดมาดำเนินการฟ้องร้องคดี เพื่อหาผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อให้กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลเหล่านี้

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะสัญญา บทบัญญัติตามกฎหมายดังกล่าว กำหนดความรับผิดตามสัญญาทั้งความรับผิดตามสัญญาซื้อขายและความรับผิดตามสัญญาจ้างทำของ จะจำกัดไว้เฉพาะคู่สัญญาเท่านั้นที่สามารถฟ้องร้องให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรับผิดชอบต่อความชำรุดบกพร่องหรือความเสียหายอันเกิดจากสินค้าหรือบริการนั้นได้ และการเป็นคู่สัญญาได้นั้นต้องเกิดจากคำเสนอและคำสนอง โดยมีผู้เสนอนำคำเสนอออกมาก่อนคือผู้ขายและมีผู้สนองรับคำเสนอนั้นคือผู้ซื้อจึงจะเกิดเป็นสัญญาที่จะบังคับคู่สัญญาได้ แต่ในกรณีของผู้ที่อยู่ใกล้เคียงกับสินค้าหรือเดินผ่านไปมานั้น ไม่ถือเป็นคู่สัญญา หรือไม่มีความสัมพันธ์กับผู้ขายโดยตรง เนื่องจากไม่ได้มีเจตนาที่จะสนองรับคำเสนอของผู้ขาย จึงไม่สามารถฟ้องร้องให้ผู้ขายให้รับผิดในความเสียหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะสัญญาได้ เมื่อผู้บริโภคที่ใช้สินค้าโดยไม่ได้อ้างหรือผู้ที่อยู่ใกล้เคียงกับสินค้าหรือเดินผ่านไปมานั้นไม่สามารถนำหลักความรับผิดตามสัญญามาปรับใช้ได้ ก็ต้องอาศัยบทบัญญัติในเรื่องละเมิดในการดำเนินคดี โดยเมื่อ

พิจารณาจากบทบัญญัติในมาตรา 420 ซึ่งบัญญัติว่าผู้ใจจริงหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นว่า การทำละเมิดนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ การที่ผู้ขายนำสินค้าที่ชำรุดบกพร่องออกสู่ท้องตลาดนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือไม่ ซึ่งหากพิจารณาตามปกติในทางการค้านั้นผู้ขายนำสินค้าออกจำหน่ายในท้องตลาดก็เพื่อหวังกำไร แต่ผู้ขายเองก็ไม่ได้มีเจตนาที่จะนำสินค้าที่ชำรุดบกพร่องออกจำหน่ายแต่อย่างใด เพราะการกระทำเช่นนั้นย่อมไม่ส่งผลดีต่อความเชื่อถือในสินค้าของตน โดยส่วนใหญ่ผู้ขายจึงมีหน้าที่ที่จะต้องนำสินค้าที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะเหมาะสมที่จะนำออกจำหน่าย แต่อย่างไรก็ตามในบางครั้งสินค้าก็อาจจะมีความชำรุดบกพร่องโดยที่ผู้ขายไม่รู้ เพราะว่าสินค้านั้นผ่านมาตรฐานการผลิต และไม่พบความชำรุดบกพร่องในขั้นตอนการตรวจสอบ ผู้ขายจึงได้นำสินค้าออกจำหน่ายในท้องตลาด ซึ่งต่อมาสินค้านั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง หากพิจารณาว่าถึงเรื่องของการกระทำโดยเจตนา ก็ถือว่าไม่ใช่เป็นการกระทำโดยเจตนาเพราะผู้ขายไม่ได้มีเจตนาที่จะทำเช่นนั้น ในกรณีนี้ จึงต้องถือว่าผู้ขายเป็นฝ่ายประมาทปล่อยให้สินค้าที่มีความชำรุดบกพร่องออกมาสู่ตลาด และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องผู้ผลิตหรือผู้ขายตามหลักเกณฑ์สำหรับการทำละเมิดได้ ตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวโดยสรุปก็ในการฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์เพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่ใช่ผู้บริโภคหรือผู้ซื้อโดยตรงไม่สามารถนำบทบัญญัติตามกฎหมายลักษณะสัญญามาฟ้องร้องคดีได้ เนื่องจากบทบัญญัติตามกฎหมายดังกล่าวให้ความคุ้มครองเฉพาะคู่สัญญาโดยตรงเท่านั้น แต่ผู้เสียหายสามารถนำหลักกฎหมายลักษณะละเมิดมาฟ้องร้องให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายรับผิดชอบต่อความเสียหายนั้นได้ แต่ก็มีภาระจะต้องนำพิสูจน์ถึงความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตหรือผู้ขายด้วย แต่จะได้รับความคุ้มครองหรือไม่ขึ้นอยู่กับกรณีการนำสืบพิสูจน์ของผู้เสียหาย ซึ่งการนำพิสูจน์ก็มีความยุ่งยากและซับซ้อน